

Januari 2002

Textmassa

 av Günther Fliesenburgh

 illustration: Myran Holmlund

Smaka på ordet, det ligger välbekant i munnen men det är ändå något som man kanske inte är så positiv till. Textmassan har fått ett oförtjänt dåligt rykte, ett rykte som går ut på att författaren använt för många ord för att uttrycka sig. Men hur kan jag som läsare tolka alla detaljer i författarens berättelser om jag inte får hela texten? Det är som om en konstnär skulle avfärdas med orden; – Han har använt för många färger!

Du hör ju själv hur illa det klingar. Men på samma sätt avfärdas skribenter, författare och ordkonstnärer; – Det var bra skrivet men lite för långt, eller – Vi har bara en spalt på fyra centimeter. Detta är attityder som en textskapare får slåss emot. Är det rätt? Ska det vara så här? Vart är vi på väg?

Nej, Nej och åter Nej, det ligger i den artistiska naturen att en författare ska få uttrycka sig precis som han vill, utan att någon översittare kommer och begär en stympning av texten. Ett faktum som ligger inbakat i ordet: "massa", en som bestämmer över någon annat. Alltså om man ska tolka detta rätt så borde människorna vara underställda texterna. Detta ser vi ju i den religiösa världen där de som lever helt efter den heliga texten kallas "ortodoxa", dessa ortodoxa är ju de enda som förstått textens innebörd, tyngd, möjligheter och kraft. Om vi alla respekterade texten mer, gav oss tid att se på varje litet ord och dess innebörd, så skulle många av de missförstånd som finns och skapas i världen idag kunna undvikas. Texten är viktig och vi måste slå vakt om dess fortsatta vitalitet i svenska språket. Utan text kan vi ju inte forma avtal som reglerar saker mellan oss, vi kan inte skapa lagar och regler för hur man betar sig. Men även i andra fall, till exempel kan man inte skicka ett litet kort där det står "Jag älskar dig", en liten mening som kan vända mottagaren från att vara dyster, trött och ledsen till att stråla som en sol.

Nu sitter det bergis flera läsare och hytter med pekfinger och skriker "Men hallå, det finns ju telefon". Javisst, men att säga det varar ju bara för stunden, kortet kan du ta fram efter 30 år och få tillbaka känslan du fick första gången du läste det. På tal om telefoner så finns det en mycket positiv trend för texten, jag tänker på SMS, en företeelse som är lika självklar idag som

vykort för 20 år sedan. Om vi fortsätter att uppmuntra dagens ungdomar att vårda och använda texten så kan vi tryggt lämna över världen till dem när det är dags för oss att träda ur jordelivet. Men det finns ett hot. Dagens ungdomar har kortat ner orden till ett minimum för att slippa trycka på så många knappar. "Ql om vi k. tr. Möt m. v Ålle 8?, maila tbax fsf".

Detta är en fullständigt klar och tydlig mening mellan moderna ungdomar, för oss lite äldre kommer här en översättning: "Det vore kul om vi kunde träffas. Har du möjlighet att möta mig vid Åhléns klockan åtta? Svar önskas så fort som möjligt".

Här har alltså dels texten förändrats, dessutom har språkanvändningen blivit något råare. En direkt uttydning av texten blir ungefär: "Kul om vi kan träffas. Möt mig vid Åhléns kl. 8, funkar det? E-posta tillbaka fort som fan".

Vi ser här att man läser in flera bokstäver i en bokstav: Q har fått ersätta "ku", detta för att få ner tangenttryckningsfrekvensen. Vi ser också att tecknet "?" fått en hel innebörd. Ordet "tbax" är en förkortning av talversionen (tillbaks) av ordet tillbaka. Här gäller det alltså att båda personerna tolkar meddelandet på samma sätt, vilket de lär upptäcka klockan åtta i och för sig.

Vi måste alltså se till att dagens ungdomar får en gedigen kunskap om grunderna i språket så de på ett vettigt sätt utvecklar nya förkortningar och omskrivningar för framtidens behov. Detta är lika viktigt som att vi "äldre" lär oss, samt förstår, ungdomarnas modernisering av svenskan.